

ЦИБУЛІН Т. Г.,
кандидат юридичних наук

УДК 342.9
DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.5.126>

МІСЦЕ МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

В статті розкрито місце Міністерства юстиції України в системі органів виконавчої влади. Встановлено, що питання синергетичну роль Міністерства юстиції України, зважаючи на його призначення в реалізації державної правової політики, в забезпеченні відповідності всіх нормативно-правових актів держави Конституції і її приписам щодо прав і свобод людини, не є достатньо дослідженим. Доведено, що публічне адміністрування, як діяльність держави із позитивного та юрисдикційного правозастосування є будь-де, де суспільні відносини отримали відповідне нормативне регулювання, адже кожна норма права повинна бути забезпечена державою до реалізації, охороною і захистом від порушення та завдання шкоди правам і свободам. А, оскільки сфера правового регулювання є всеосяжною, то й публічне адміністрування присутнє в життєдіяльності людини майже у всіх її напрямках. Основним носієм функціоналу в сфері публічного адміністрування є органи виконавчої влади. Характер їх діяльності передбачає необхідну умову - вони мають бути наділені державно-владними повноваженнями. Весь інструментарій публічно-адміністративної діяльності (примус і переконання, як методи управління, правові та не правові форми) в своєму використанні для впорядкування суспільних відносин на підзаконному рівні залежить від можливості відповідного суб'єкта підкорити своїй волі поведінку всіх учасників суспільних відносин, які врегульовані нормами права, примусити чи переконати їх діяти відповідно до тієї «ідеальної» з точки зору суб'єктів влади моделі поведінки, яка й становить впорядковані суспільні відносини. Відповідно, Міністерство юстиції України теж є одним із важливих суб'єктів, що здійснюють публічне адміністрування у сфері виконавчої влади. В статті запропоновано розуміння діяльності Міністерства юстиції України, як органу виконавчої влади, що призначений, як і вся їх система, виконуючи функції і завдання держави у визначеній сфері суспільних відносин, утверджувати і забезпечувати права і свободи людини, охороняти і захищати їх від завдання шкоди в правовідносинах. Наголошено, що діяльність Міністерства юстиції України має певну специфіку – воно не працює безпосередньо з людиною, адже його функціонал переважно охоплюється реалізацією правової політики держави. Звідси випливає особливе місце Міністерства юстиції в системі органів виконавчої влади, а саме публічне адміністрування, що ним здійснюється, набуває певного синергетичного значення для виконавчої влади, як такої і для процесів правореалізації в державі, зокрема.

Ключові слова: виконавча влада, виконавчо-розпорядча діяльність, компетенція, публічне адміністрування, юстиція, утвердження і забезпечення прав і свобод людини, правовідносини, Міністерство юстиції, правозабезпечення, правореалізація, правозастосування.

Tsybulin T. H. The place of the ministry of justice of Ukraine in the system of executive bodies

The article reveals the place of the Ministry of Justice of Ukraine in the system of executive authorities. It is established that the issue of the synergistic role of the Ministry

of Justice of Ukraine, given its purpose in the implementation of state legal policy, in ensuring the compliance of all regulatory and legal acts of the state with the Constitution and its provisions on human rights and freedoms, is not sufficiently studied. It is proved that public administration, as the activity of the state in positive and jurisdictional law enforcement, exists wherever social relations have received appropriate regulatory regulation, because each rule of law must be ensured by the state before implementation, protection and defense against violation and harm to rights and freedoms. And, since the sphere of legal regulation is comprehensive, public administration is present in human life in almost all its directions. The main carrier of functionality in the sphere of public administration are executive authorities. The nature of their activity implies a necessary condition - they must be endowed with state and governmental powers. The entire toolkit of public administrative activity (coercion and persuasion, as methods of management, legal and non-legal forms) in its use for regulating social relations at the sub-legal level depends on the ability of the relevant subject to subordinate to its will the behavior of all participants in social relations that are regulated by the norms of law, to force or convince them to act in accordance with that "ideal" from the point of view of the subjects of power model of behavior, which constitutes regulated social relations. Accordingly, the Ministry of Justice of Ukraine is also one of the important subjects that carry out public administration in the sphere of executive power. The article proposes an understanding of the activities of the Ministry of Justice of Ukraine as an executive body that is designed, like their entire system, to establish and ensure human rights and freedoms, to protect and defend them from harm in legal relations. It is emphasized that the activities of the Ministry of Justice of Ukraine have a certain specificity - it does not work directly with a person, since its functionality is mainly covered by the implementation of the legal policy of the state. This leads to a special place of the Ministry of Justice in the system of executive bodies, namely, the public administration carried out by it acquires a certain synergistic significance for the executive branch, as such, and for the processes of law enforcement in the state, in particular.

Key words: *executive power, executive and administrative activities, competence, public administration, justice, establishment and protection of human rights and freedoms, legal relations, Ministry of Justice, law enforcement, law implementation, law enforcement.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Всі суспільні відносини, через участь у яких суб'єкти можуть зашкодити один одному чи створити загрозу завдання шкоди один одному, потребують передусім унормування через прийняття відповідних законів, а самі закони, як певна статика - відповідної діяльності державного апарату із правозастосування. Власне правозастосування є однією із складових механізму правового регулювання, через реалізацію якої, статичні норми права переводяться у динаміку правовідносин, власне у належну реалізацію прав і свобод і виконання юридичних обов'язків. Залежно від того, у якій сфері або ж в галузі життєдіяльності людини або яких напрямків її життєдіяльності стосуються певні права і свободи, а також від того, якими способами та засобами необхідно ці права і свободи забезпечувати до реалізації, вибудовується система державних органів правозастосування, через повсякденну управлінську діяльність яких права і свободи людини гарантуються до можливості належної реалізації. Міністерство юстиції в цій системі органів правозастосування посідає особливе місце, зважаючи на все проникаюче значення його діяльності, яка охоплюється завданням реалізації державної правової політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковане розв'язання проблеми та виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячена

стаття. Питанням механізму правового регулювання, сутності виконавчої влади, ролі та значення Міністерства юстиції України у системі виконавчої влади вже приділялася певна увага науковцями, як в науці теорії права і держави, так і в адміністративно-правовій науці, зокрема, у працях В.Б. Авер'янова, О.М. Бандурки, Ю.П. Битяка, А.С. Васильєва, В.М. Гаращука, С.В. Ківалова, В.К. Колпакова, А.Т. Комзюка, О.В. Кузьменко, А.О. Селіванова, М.М. Тищенко та ін. Втім, питання все проникаючої ролі Міністерства юстиції України, зважаючи на його призначення в реалізації державної правової політики, в забезпеченні відповідності всіх нормативно-правових актів держави Конституції і її приписам щодо прав і свобод людини, вважаємо, є не достатньо дослідженим. Тому роль та значення Міністерства юстиції України піддається оцінюванню із застосуванням синергетичного підходу.

Постановка завдань. Передусім ставимо завдання визначитися із питаннями утвердження і забезпечення, охорони і захисту прав і свобод людини, як найвищої соціальної цінності, як основного призначення діяльності органів публічного адміністрування і довести, що власне тільки через публічне адміністрування права і свободи людини із декларації перетворюються на реально втілюване в правовідносинах благо. Розглянути сферу юстиції як таку, яка стосується практичної реалізації будь-яких напрямків правової політики держави. Довести все проникаюче значення діяльності Міністерства юстиції України в приватно-правовому і в публічно-правовому просторі.

Виклад основного матеріалу. Як впливає із змісту Конституції України 1996 року, саме права і свободи людини, будучи відправною точкою прийняття всіх державно-владних рішень, визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Принаймні саме в такому напрямку повинна вибудовуватися вся система публічного адміністрування в Україні, на це маємо орієнтир як законодавства, так і практики його застосування і забезпечення реалізації. Навіть побіжний погляд на ті права і свободи людини, які отримали нормативне закріплення в законодавстві України, дає можливість пересвідчитися, що держава є незамінним інструментом, завдяки існуванню якого, і тільки йому, людина може отримати гарантовану можливість реалізувати свій, визначений Конституцією, статус, як найвищої соціальної цінності в умовах впровадження в державно-правовому просторі принципу людиноцентризму. І, як з цього приводу зазначає Н.С. Федорук: «Держава, або будь-який інший суб'єкт публічної влади, забезпечує реалізацію і захист прав та інтересів кожного члена суспільства через здійснення своїх функцій шляхом реалізації владних повноважень» [1, с. 69]. Основним обов'язком держави в Україні визначені утвердження і забезпечення реалізації прав і свобод людини, їх охорона і захист. Тому наполегливо наголошуємо, що «поруч» з кожним правом і свободою людини, що отримали нормативне декларування, для переведення такого права чи свободи із статусу декларації в площину практичної реалізації, «стоїть» держава своїм механізмом правозабезпечення. Це стосується кожного права і свободи без виключення, як тих, які людина реалізує майже «власноруч». В таких випадках, по-перше, публічне адміністрування виконує роль захисту і охорони від порушення і завдання шкоди, так і тих, які людина не може реалізувати поза активного державно-владного втручання, по-друге, йдеться про публічно-адміністративне забезпечення таких прав і свобод, а потім вже, знову ж таки, про захист і охорону.

Окремо виникає питання, що таке «утвердження» прав і свобод? Розуміємо, що йдеться про те, що права і свободи людини мають бути тим центром, виходячи з якого, здійснюється вся без виключення державно-владна діяльність, адже виключно для цього (охорона і захист прав і свобод людини) держава була створена людиною і саме в цьому полягає її аксіологічний вимір. Вбачаємо, що «утвердження» передбачає передусім такий стан суспільних відносин за участю держави, за якого всі нормативно-правові акти, яких би питань вони не стосувалися і на якому рівні вони не приймалися, повинні мати своїм орієнтиром пріоритет прав і свобод людини, адже вищої цінності в державно-правовому просторі просто не існує, а також створення системи економічних, політичних, ідеологічних та юридичних гарантій прав і свобод. О.В. Прієшкіна чітко вказує наступне: «...Утвердження прав і свобод людини – це їх визнання державою, що в контексті реалізації може здійснюватися

різними засобами, шляхом відповідних дій держави, її органів і посадових осіб, наприклад виголошенням у деклараціях, заявах, закріпленням прав людини в Конституції, інших законах, участю в підготовці і прийнятті міжнародних документів щодо прав людини шляхом приєднання до відповідних міжнародних договорів, їх ратифікації» [2, с. 110]. І хоча термінологічно таке визначення дещо розбіжне з вказаним нами, втім змістовно повністю співпадає з нашим розумінням ролі держави в утвердженні прав і свобод людини.

Отже, однією із гарантій прав і свобод людини та механізмом їх утвердження і забезпечення, охорони і захисту, втім провідною гарантією, є внутрішньо несуперечлива функціонально достатня система публічного адміністрування.

Система публічного адміністрування, як оновлена відповідно до конституційних вимог система державного управління, є провідною ланкою в механізмі реалізації права. Справу бачимо таким чином, що норма права, як первісна цеглина в механізмі правового регулювання, лише започатковує регулювання суспільних відносин, і сама собою, лише фактом свого існування, не забезпечує впорядкованості суспільних відносин – у будь-якому випадку для реалізації норми права в суспільних відносинах необхідним фактором є діяльність людини. В приватно-правовому просторі – це діяльність учасників правочинів, в публічно-правовому просторі – це взаємна діяльність публічних адміністрацій і приватних осіб. О.Ф. Скакун досить доречно пропонує розуміти механізм правового регулювання як: «Як узятю в єдності систему правових засобів, способів і форм, за допомогою яких нормативність права переводиться в упорядкованість суспільних відносин, задовольняються інтереси суб'єктів права, встановлюється і забезпечується правопорядок» [3, с. 499].

Попередні роздуми про сутність та призначення публічного адміністрування дали нам змогу наполягати, що воно власне і є діяльністю із переведення статично існуючих норм права, які лише започатковують процес правового регулювання, в практичну площину забезпечення їх належного, беззаконного використання, додержання, виконання, реалізації та застосування в межах конкретних правовідносин. В джерелах відзначається неодноразовість розуміння механізму правового регулювання, зокрема: «Сучасна юридична наука характеризується наявністю двох підходів до визначення формальних елементів механізму правового регулювання. Перший – широкий, що визначається множинністю елементів, зокрема норм права, юридичних фактів, правовідносин, тлумачення норм права, реалізацією норм права, законністю; правовою культурою і правосвідомістю, правомірною та протиправною поведінкою, юридичною відповідальністю. Другий – вузький, що включає лише деякі з вищезазначених елементів, наприклад норми права, індивідуальні акти, правовідносини, правореалізацію та законність» [4, с. 212]. На нашу думку, незаперечним є включення до механізму правового регулювання реалізації норм права, яка здійснюється шляхом безпосередньої реалізації – дотримання, виконання, використання та шляхом опосередкованої реалізації – правозастосування та юрисдикційна діяльність (майже одне і те ж, просто друге, на наше переконання, має місце у випадку виявлення неправомірної поведінки, а перше – під час здійснення позитивної юридично значущої діяльності публічних адміністрацій на користь отримувача адміністративних послуг).

Можна стверджувати, що публічне адміністрування, як діяльність держави із позитивного та юрисдикційного правозастосування є будь-де, де суспільні відносини отримали відповідне нормативне регулювання, адже кожна норма права повинна бути забезпечена державою до реалізації, охороною і захистом від порушення та завдання шкоди правам і свободам. А, оскільки сфера правового регулювання є всеосяжною, то й публічне адміністрування присутнє в життєдіяльності людини майже у всіх її напрямках. Як дотично свідчить М.В. Цвік: «У сферу правового регулювання повинні входити ті відносини, які мають наступні ознаки: 1) віддзеркалення індивідуальних та загальносоціальних інтересів членів суспільства; 2) реалізація взаємних інтересів їх учасників, кожний з яких звужує власні інтереси для задоволення інтересів інших; 3) формування на основі погодження виконання певних правил та визнання їх обов'язковості; 4) дотримання правил, обов'язковості яких підкріплена достатньо дієвою юридичною силою» [5, с. 331]. Зі свого боку можемо

зазначити, що у сферу правового регулювання потрапляють всі ті суспільні відносини, де їх учасники, реалізуючи свої потреби та інтереси, можуть завдати шкоду чи створити загрозу завдання шкоди потребам та інтересам інших учасників відносин, суспільству та/або державі. Такі відносини потребують визначення певної «ідеальної» моделі, при якій кожний учасник суспільних відносин отримає можливість реалізувати свої потреби та інтереси повною мірою, не зашкоджуючи потребам та інтересам інших осіб, ця, так би мовити «ідеальна» модель трансформує потреби та інтереси в суб'єктивні права і обов'язки, а самим суспільним відносинам надає характер правовідносин. А належна поведінка суб'єктів правовідносин, забезпечення її відповідності тій «ідеальній» моделі, що визначена державою, забезпечується системою публічного адміністрування.

Відповідно, залежно від специфіки соціальних зв'язків та можливостей державно-владного забезпечення і гарантування порядку реалізації їх учасниками взаємних суб'єктивних прав і юридичних обов'язків вибудовується система органів державно-владного впливу на суспільні відносини.

Основним носієм функціоналу в сфері публічного адміністрування є органи виконавчої влади. Характер їх діяльності передбачає необхідну умову - вони мають бути наділені державно-владними повноваженнями. В інший спосіб, без наявних у відповідного суб'єкта публічно-владних повноважень, публічне адміністрування, на наше переконання, здійснюватися не може. Весь інструментарій публічно-адміністративної діяльності (примус і переконання, як методи управління, правові та не правові форми) в своєму використанні для впорядкування суспільних відносин на підзаконному рівні залежить від можливості відповідного суб'єкта підкорити своїй волі поведінку всіх учасників суспільних відносин, які врегульовані нормами права, примусити чи переконати їх діяти відповідно до тієї «ідеальної» з точки зору суб'єктів влади моделі поведінки, яка й становить впорядковані суспільні відносини.

Так, на переконання В.Б. Авер'янова, специфіка системи органів виконавчої влади полягає в наступному: «Саме у процесі її реалізації відбувається реальне втілення в життя законів та інших нормативних актів держави, практичне застосування важелів державного регулювання й управління важливими процесами суспільного розвитку» [6, с. 15]. М.В. Завальний органам виконавчої влади дає наступне визначення: «Це частина державного апарату, що має власну структуру та штат службовців і в межах установленної компетенції здійснює на основі законів та на їх виконання, від свого імені й за дорученням народу України підзаконне адміністративно-правове регулювання (адміністрування) в галузях, сферах і секторах суспільних відносин» [7].

С.Г. Стеценко, в свою чергу, зауважує: «Практично хрестоматійною відповіддю на запитання про призначення виконавчої влади можна було б вважати втілення у життя приписів законів, котрі приймаються законодавчою владою. Водночас, ми вважаємо, що виконавча влада, найбільша за людським (чисельністю), матеріальним та фінансово-економічним потенціалом, гілка влади не тільки займається деталізацією законів шляхом виконавчо-розпорядчої діяльності та прийняття підзаконних документів» [8, с.68-69], втім, продовжує автор свою думку, «...суто ж виконання законів, на наше переконання, не є домінуючим серед інших складників призначення виконавчої влади. Це скоріше засіб, аніж мета, аніж призначення у його традиційному розумінні. Водночас, все це тією чи іншою мірою пов'язано з ключовою ідеєю, реальним суспільним призначенням виконавчої влади та метою її діяльності – забезпеченням реалізації та захисту прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина. Саме для цього існує держава, влада, поділ її за функціональним призначенням на гілки, саме у цій площині знаходиться пріоритет у діяльності виконавчої влади» [8, с.68-69]. Повною мірою поділяючи наведені міркування науковців, зауважимо, що саме органи виконавчої влади, становлять ту систему, на яку державою і суспільством покладається основний тягар із утвердження, забезпечення прав і свобод людини до належної реалізації, їх охорона і захист.

Всі сфери, які зазнали нормативного регулювання на законодавчому рівні, і потребують правозастосовного, виконавчо-розпорядчого втручання з боку системи органів публічного

адміністрування, концептуально містять певні особливості, з чого випливає необхідність вживання тих чи інших заходів, способів та інструментів впливу на них з метою забезпечення відповідного режиму реалізації правових приписів учасниками правовідносин в них. Відповідно до цього будується система органів виконавчої влади, що здійснюють підзаконне правозастосовне, виконавчо-розпорядче втручання в суспільні відносини, розподіляється між ними функціонал та сфери компетенції.

Сфера юстиції не є виключенням із цього загального порядку і становить собою специфічний самостійний об'єкт державного управління.

О.В. Агапова вкрай доречно наводить наступний висновок: «Під поняттям сфера юстиції (позасудової/ адміністративної) пропонується розуміти простір однорідних суспільних відносин, що регулюються нормами адміністративного права, які виникають під час реалізації основних напрямів діяльності Міністерством юстиції України, системою суб'єктів публічної адміністрації спеціальної компетенції, з метою забезпечення дотримання прав, свобод людини і громадянина, законності, а також гарантування справедливості та верховенства права» [9, с.183] і, хоча він виглядає таким, який потрібно додатково тлумачити, все ж міркування авторки дають змогу з'ясувати наступне – сфера юстиції є певним синергетичним утворенням, в межах якого знаходить все проникаюче відображення вся правова політика держави від видання законів та підзаконних нормативно-правових актів, через управління органами нотаріату, правосуддя, виконання рішень судів, тощо до юрисдикційної діяльності і забезпечення належного виконання покарань.

Певним чином про сферу юстиції, як об'єкт державного управління, можна міркувати, виходячи із повноважень основного органу управління – Міністерства юстиції України, завдання діяльності якого, на думку О.В. Агапової: «Доцільно об'єднати в умовні групи за певними тотожними властивостями. Таким чином, завдання Мін'юсту пропонуємо об'єднати та класифікувати на такі: 1) формування та реалізація державної політики у сфері юстиції; 2) контроль за дотриманням прав людини і громадянина, запобігання та протидія правопорушенням та злочинам у випадках визначених законодавством; 3) забезпечення самопредставництва Мін'юсту, представництва інтересів держави у міжнародних і національних судах або інституціях, у випадках визначених законодавством; 4) управління та організація роботи окремих суб'єктів публічної адміністрації, що належать до управління Мін'юсту; 5) проведення перевірок, передбачених законодавством; 6) здійснення міжнародно-правового співробітництва» [10, с.377-378]. Нажаль, попри значну наукову вагу такого висновку-пропозиції, який ми повною мірою поділяємо, в переліку завдань Міністерства юстиції, не приділено належної уваги його ролі, як органу, що забезпечує експертизу нормативно-правових актів, виступаючи гарантом того, що жоден нормативно-правовий акт підзаконного характеру, який не відповідає чинному законодавству, містить хоча б натяк на порушення прав і свобод людини, не набуде юридичної чинності, адже міністерство відповідно до п.4 Положення «Про міністерство юстиції України»: «1) розробляє проекти законів та інших нормативно-правових актів; 2) здійснює правову експертизу проектів законів, інших актів законодавства, та проектів законів, які подаються на розгляд Верховної Ради України іншими суб'єктами права законодавчої ініціативи, готує зауваження і пропозиції до прийнятих Верховною Радою України законів, що надійшли на підпис Президентові України; 3) здійснює в антикорупційну експертизу нормативно-правових актів та проектів нормативно-правових актів; 4) здійснює державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, а також інших органів, акти яких відповідно до законодавства підлягають державній реєстрації; 5) забезпечує ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів, надання інформації з нього; 6) здійснює офіційне опублікування нормативно-правових актів, чинних міжнародних договорів України, рішень Європейського суду з прав людини щодо України в інформаційному бюлетені «Офіційний вісник України» тощо. Саме цей напрямок діяльності Міністерства юстиції України визначає все проникаючий (синергетичний) характер його впливу на суспільні відносини, адже робота з нормативно-правовими актами передбачає унормування всіх без виключення сфер

та галузей життєдіяльності людини, держави, суспільства, які зазнають правового регулювання. Відповідно, через щоденне виконання функцій і завдань держави в напрямку роботи з нормативно-правовими актами, Міністерство юстиції України ніби «проникає» у всі галузі та сфери, які унормовуються за допомогою нормативно-правових актів різного ієрархічного рівня, виступає центром гарантування відповідності всього чинного законодавства конституційним приписам, справі забезпечення прав і свобод людини.

Роль та місце Міністерства юстиції в системі органів виконавчої влади прямо впливає із його компетенції, яка має чітко окреслений простір питань, через вирішення яких воно виконує функції і завдання держави у визначеному напрямку. Саме у такий спосіб юридична довідкова література пропонує розуміти дефініцію «компетенція». Зокрема, у словнику адміністративного права «компетенція» визначається, як «інститут публічного права, який репрезентує комплексну нормативно оформлену характеристику повноважень державного або громадського органу, організації, посадової особи, іншого службовця у сфері державного або громадського управління» [11, с.193], або ж як «сукупність предметів відання, прав і обов'язків державного органу, посадової особи, громадського органу. Вона визначається Конституцією, законами та іншими нормативними актами» [11, с.193].

Власне компетенція Міністерства юстиції України, його законодавче визначення та окреслення його призначення, які нормативно врегульовані, свідчать про позиціонування цього Міністерства, як центру здійснення всієї правової політики держави, елементу механізму забезпечення режиму законності та всіх конституційних настанов, які стосуються статусу людини, як центру прийняття всіх державно-владних рішень і вищої соціальної цінності.

Висновки та перспективи подальших розробок. Отже, «поруч» з кожним правом і свободою людини, що отримали нормативне декларування, для переведення такого права чи свободи із статусу декларації в площину практичної реалізації, «стоїть» держава своїм механізмом правозабезпечення. Це стосується кожного права і свободи без виключення, як тих, які людина реалізує майже «власноруч», - там публічне адміністрування виконує роль захисту і охорони від порушення і завдання шкоди, так і тих, які людина не може реалізувати поза активного державно-владного втручання - там йдеться про публічно-адміністративне забезпечення таких прав і свобод, а потім вже, знову ж таки, про захист і охорону. «Утвердження» прав і свобод передбачає передусім такий стан суспільних відносин за участю держави, за якого всі нормативно-правові акти, яких би питань вони не стосувалися і на якому б рівні вони не приймалися, повинні мати своїм орієнтиром пріоритет прав і свобод людини, адже вищої цінності в державно-правовому просторі просто не існує, а також створення системи економічних, політичних, ідеологічних та юридичних гарантій прав і свобод. Ця теза набуває особливого значення, зважаючи, що публічне адміністрування здійснюється переважно через підзаконне нормотворення, і всі органи виконавчої влади, реалізуючи власні повноваження, видають підзаконні нормативно-правові акти, адміністративні акти, можуть укладати адміністративні договори. Роль та місце Міністерства юстиції в системі органів виконавчої влади прямо впливає із його компетенції, яка має чітко окреслений простір питань, через вирішення яких воно виконує функції і завдання держави у визначеному напрямку. Діяльність Міністерства юстиції України щодо відповідності всіх нормативно-правових актів Конституції і чинному законодавству визначає все проникаючий, синергетичний характер його впливу на суспільні відносини, адже робота з нормативно-правовими актами передбачає унормування всіх без виключення сфер та галузей життєдіяльності людини, держави, суспільства, які зазнають правового регулювання. Відповідно, через щоденне виконання функцій і завдань держави в напрямку роботи з нормативно-правовими актами, Міністерство юстиції України ніби «проникає» у всі галузі та сфери, які унормовуються за допомогою нормативно-правових актів різного ієрархічного рівня, виступає центром гарантування відповідності всього чинного законодавства конституційним приписам, справі забезпечення прав і свобод людини.

Список використаних джерел:

1. Федорук Н.С. Людиноцентризм як ціннісно-світоглядний орієнтир формування понятійного апарату адміністративного права. *Приватне та публічне право*. 2022. № 1. С. 67-72.
2. Прієшкіна О.В. Забезпечення прав людини в Україні: стан та перспективи. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2017. Т. 200. С. 109-114.
3. Скакун О.Ф. Теорія держави і права : підручник / пер. з рос. Харків, Консум, 2001. 656 с.
4. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / [В.В. Галуцько, В.І. Курило, С.О. Короед, О.Ю. Дрозд, І.В. Гиренко, О.М. Єщук, І.М. Риженко, А.А. Іванищук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова]; за ред. проф. В.В. Галуцька. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 272 с.
5. Цвік М.В., Ткаченко В.Д., Богачова Л.Л., Петришин О.В., Олейников С.М. Загальна теорія держави і права: підручник. Х.: Право, 2002. 432 с.
6. Авер'янов В. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник : у 2 т. Т. 1: Загальна частина. Київ, 2004. 584 с
7. Завальний М.В. Органи виконавчої влади як суб'єкт адміністративного права. URL: <file:///C:/Users/%D0%9E/DownloadsB8.pdf>
8. Стеценко С.Г. Виконавча влада та роль Конституції України в організації її діяльності. *Юридична наука і практика*. 2011. № 2. С. 67–72.
9. Агапова О.В. Адміністративно-правовий підхід до визначення правової природи сфери юстиції. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія "Юридичні науки"*. 2023. Т. 34 (73), № 6. С. 179-184.
10. Адміністративно-правовий аналіз критеріїв класифікації завдань публічного адміністрування у сфері юстиції в Україні. *Право і суспільство*. 2024. № 2. С. 375-380.
11. Ткаченко А.О. Поняття компетенції державного органу. *Часопис Київського університету права*. 2009. № 4. С. 192-197.

